

Avsändarens tjänsteställe/handläggare
Regional utveckling
Märta MolinDatum
2016-03-17Dnr
15LS9077Sida
1(3)Handläggare/er beteckning
Ku2015/02515/KL

Yttrande över betänkandet Ny Museipolitik (SOU 2015:89)

Sammanfattning

Regeringen tillsatte i januari 2014 en särskild utredning med uppdrag att göra en översyn av de statliga museernas uppdrag, myndighets- och institutionsstruktur samt regeringens styrning av dessa. Utredningen som var färdig i oktober 2014 innehåller förslag på en ny museilag, en ny museimyndighet och nya arbets- och ansvarsformer, samt en omfattande beskrivning av centralmuseernas utveckling från 1700-talet fram till idag. Vidare innehåller utredningen en beskrivning av tidigare museipolitiska utredningar och organisatoriska förändringar från 1960-talet och fram.

Utredningen konstaterar att utgångspunkterna för det allmännas stöd till museiverksamheterna bör bli tydligare och att institutionerna ska ges större ansvar och möjligheter att förverkliga sina uppdrag, genom reflekterande och kritiska förhållningssätt samt med öppenhet för olika perspektiv.

Utredningen föreslår ett införandet av *en särskild museilag* i vilken de allmänna museernas fria ställning i samhället som kunskapsinstitutioner fastslås, liksom museernas roll för fortsatt utveckling av det demokratiska samhället.

Museilagen föreslås innehålla bestämmelser om det allmänna museiväsendet, vilket inkluderar alla offentligt styrda museer, såväl på statlig, regional eller på kommunalnivå. Den nya museilagen understryker museernas fria ställning i förhållande till den politiska beslutsnivån, för att säkerställa museernas kritiska granskande funktion.

Vidare föreslås lagen innehålla generella bestämmelser om museernas huvudsakliga verksamhetsområden; publik verksamhet, kunskapsuppbyggnad och samlingsförvaltning. De statliga museerna ska enligt lagförslaget ha ett särskilt ansvar för att tillgängliggöra sin verksamhet för människor i hela landet.

Utredning föreslår vidare att en ny myndighet inrättas: *Myndigheten för museer och utställningar*. Detta för att främja museiverksamhet av hög kvalitet. Myndigheten ska bland annat följa upp museiverksamheten, fördela bidrag och bidra till att stärka museiperspektivet på nationell nivå inom ramen för kultursamverkansmodellen. Den nya museimyndigheten föreslås även organisera en så kallad professionsbaserad granskning av verksamheterna vid centralmuseerna, samt hantera ett nytt statsbidrag för samverkansprojekt i museisektorn.

Allmänna synpunkter

Landstinget Västernorrland utgår i huvudsak från det regionala perspektivet för detta yttrande. Betänkandet från utredningen, i enlighet med uppdraget, fokuserar de statliga museernas uppdrag men förslagen innebär även konsekvenser för såväl regional och lokal nivå. Landstinget Västernorrland ser sammanfattningsvis positivt på utredningsförslagen. Det är positivt att museifrågorna genom utredningen fått en omfattande genomlysning. En ny museilag tror landstinget kommer att stärka museernas roll i samhället. Att den regionala närvaron och det regionala uppdraget för centralmuseerna understryks är mycket positivt och välkomnas.

I utredningen skrivs det om en ny inriktning för museipolitiken. Landstinget Västernorrland ser gärna konkreta målformuleringar utifrån de nationella kulturpolitiska målen.

Särskilda synpunkter

Definitionen av museiverksamhet

Landstinget Västernorrland ser gärna att man i ett utvecklings- och förändringsarbete utgår i första hand från ICOM:s definitioner av museiverksamhet.

Museilagstiftning

En särskild *museilag* som även omfattar regionala museer välkomnas då samordning på området tidigare efterfrågats. Landstinget Västernorrland anser att detta stärker museernas roll i samhället, inte minst tack vare den föreslagna inledande bestämmelsen om att de allmänna museernas övergripande ändamål är att bidra till det demokratiska samhällets utveckling. En museilag ligger också i linje med hur man hanterat andra angränsande områden såsom arkiv (arkivlagen 1990:782) och bibliotek (bibliotekslagen 2013:801)

Museimyndighet

Ett etablerande av *Myndigheten för museer och utställningar* med uppgift att främja utvecklingen av museiverksamhet av hög kvalitet i hela landet föreslås. Vad gäller inrättandet av en ny myndighet anser vi att befintliga aktörer kan ges nya uppdrag – förnyad myndighet - och att en ny myndighet därför inte behöver inrättas.

Med utgångspunkt i den nya museilagen av gällande kulturpolitiska mål ska den föreslagna myndigheten göra uppföljningar och fördela bidrag. Här saknar landstinget skrivningar kring ett samordnande uppdrag till den föreslagna myndigheten samt en reglering av myndighetens uppdrag i förhållande till det uppdrag som Myndigheten för kulturanalys har.

Idag söker regionala museer utvecklingsmedel från Statens kulturråd. I utredningen beskrivs inte om dessa medel ska ligga kvar hos kulturrådet, eller överfö-

ras till den nya myndigheten att fördela. I princip anser landstinget att statliga kulturmedel ska fördelas genom kultursamverkansmodellen.

Kring förslaget på myndighet reser landstinget vissa farhågor om myndighetens storlek; vilken storlek bör den ha för att kunna bevaka och utveckla och delvis finansiera museernas samhällsuppdrag nationellt och regionalt?

I utredningen anges samordningsvinster med en enda myndighet, men då förbiser man att Riksantikvarieämbetet spelar en fortsatt stor roll för den regionala museiverksamheten, särskilt vad gäller kulturmiljöområdet.

Övrigt

Landstinget Västernorrland saknar formuleringar som beskriver de kompetenskrav som behöver ställas inom museisektorn. Vikten av rätt kompetens hos personal inom sektorn är betydande.

LANDSTINGET VÄSTERNORRLAND

Erik Lövgren
Landstingsstyrelsens ordförande

Inger Bergström
Tf Landstingsdirektör